



Чрез стандартите – винаги крачка напред

**ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА БЪЛГАРСКИЯ ИНСТИТУТ ЗА
СТАНДАРТИЗАЦИЯ ЗА 2020 г.**

(проект)

София, 2021

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводни думи от ръководството	2
Членове на БИС през 2020 г.	3
Дейност по стандартизация на национално ниво	5
– Изпълнение на работната програма	5
– Изпълнение на задачите от плана за действие за 2020 г.	12
Участие на БИС на европейско и международно ниво	16
– Изпълнение на проекти	18
Издаване на стандарти и други издания	21
– Статистика	21
Информационни услуги и продажби. Национален информационен център	24
Финансиране	28
Устойчивост на човешките ресурси	31

УВОДНИ ДУМИ ОТ РЪКОВОДСТВОТО

Осъществихме важни дейности в условия на пандемия

Изминалата 2020 г. неочаквано ни изправи пред тежки предизвикателства вследствие пандемията от COVID-19 – от една страна, трябваше да осигурим непрекъснатост на работата, от друга - да запазим здравето на работещите.

Независимо че дейностите по стандартизация изискват ежедневна работа, извършвана с максимална съсредоточеност, се наложи още през пролетта на миналата година да преминем на работа по график и да съчетаваме работа от къщи и присъствено. Обслужването на клиентите премина основно по електронен път. Контактите с членовете на техническите комитети и експертите се осъществяваха изключително по кореспондентски път.

За наша радост през този период интересът към продуктите и услугите, предлагани от БИС, се запази в голяма степен. Спадът в продажбите беше по-малък от очакваното. Пандемията наложи ограничения на някои разходи, в резултат на което приключихме успешно и финансовата 2020 г.

През 2020 г. обаче осъществихме и важни за института дейности – ресертификация по ISO 9001, съчетана с оценка по критериите за членство в европейските организации по стандартизация CEN и CENELEC. Ресертификационният одит се проведе неприсъствено, но с необходимата високостепенност, и приключи с продължаване на сертификата на БИС за още три години. Поставихме и началото на нова софтуерна система за управление на стандартизационната дейност и на нов сайт.

В края на 2020 г. проведохме за първи път онлайн семинари по теми, свързани с конкретни стандарти. Убедихме се, че това е удачната форма, с която ще продължим и занапред.

Не на последно място изказваме своята благодарност на всички колеги, които съзнателно и отговорно изпълняваха трудовите си задължения – присъствено или дистанционно, които положиха усилия да усвоят работата с новата система и които вложиха не само труд, но и сърце, за да продължим да изпълняваме отговорните си задачи като национален орган за стандартизация в България.

Ирен Дабигева
Изпълнителен директор

Ивелин Буров
Председател на УС

ЧЛЕНОВЕ НА БИС ПРЕЗ 2020 Г.

В края 2020 г. в Българския институт за стандартизация членуват общо **326 организации (юридически лица)**. От тях **10** са корпоративни членове, **297** са със статут на активно членство, **15** имат статут на наблюдатели, **4** организации са със смесено членство – активно и като наблюдатели.

Броят на новоприетите членове в БИС за изминалата година е **17**.

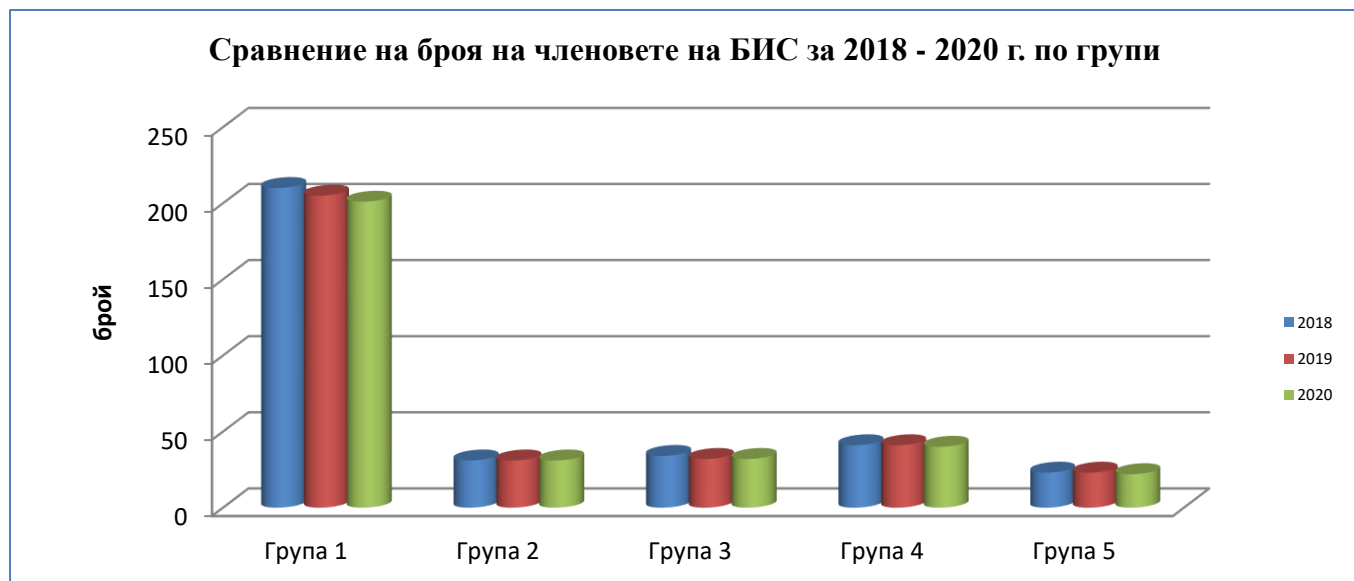
Разпределението им по групи е представено в таблицата по-долу, а на следващата графика е изобразено процентното им съотношение:

Група	Вид организация	Брой	%
Група 1	Сдружения на работодатели, браншови камари, производители и търговци, банки	201	62
Група 2	Органи на изпълнителната власт	31	9
Група 3	Научни организации, институти, висши училища	32	10
Група 4	Органи за оценяване на съответствието	40	12
Група 5	Сдружения на застрахователи, професионални организации, съюзи	22	7
Общо		326	

Членовете на БИС участват в работата по стандартизация със свои експерти в **78 активни БИС/ТК** и **12 БИС/ЕРГ** (експертни работни групи). Общият брой на експертите (**физически лица**) към 31.12.2020 е **1 193**.

Сравнение на броя на членовете на БИС за три поредни години може да се види в следващата таблица и графиката към нея:

Група	Вид организация	2018		2019		2020	
		Брой	%	Брой	%	Брой	%
Група 1	Сдружения на работодатели, браншови камари, производители и търговци, банки	210	62	205	62	201	62
Група 2	Органи на изпълнителната власт	31	9	31	9	31	9
Група 3	Научни организации, институти, висши училища	34	10	32	10	32	10
Група 4	Органи за оценяване на съответствието	41	12	41	12	40	12
Група 5	Сдружения, професионални организации, съюзи	23	7	23	7	22	7
Общо		339		332		326	



Разпределението в най-голямата група е, както следва:

Група 1	Вид организация	Брой	%
	Сдружения на работодатели, браншови камари	20	10
	Производители и търговци:		
	Микро предприятия	27	13
	Малки предприятия	50	25
	Средни предприятия	52	26
	Големи предприятия	50	25
	Банки	2	1
	Общо	201	

ДЕЙНОСТ ПО СТАНДАРТИЗАЦИЯ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Работата по стандартизация на национално ниво се извършва в съответствие с Програмата по стандартизация, която е отворена за актуализиране, и с нормативните документи на БИС.

През 2020 г. няма новосформирани технически комитети; броят на националните работни органи (БИС/ТК и БИС/ЕРГ) с активна дейност през 2020 е: **78 БИС/ТК и 12 БИС/ЕРГ**, като за области, за които няма създаден технически комитет (т. нар. ТК 0), дейността се организира от отговорен специалист за съответния подсектор по стандартизация.

Една от основните дейности по стандартизация на национално ниво е свързана с поддържането на актуалността на фонда от български стандарти. За целта през 2020 г. за периодичен преглед са обявени **233 БДС**, в резултат на което някои от тях се отмениха поради неактуалност, а други се преработиха с цел актуализиране.

И през изминалата година приоритет остана разработването на стандарти на национално ниво в подкрепа на националното законодателство. Публикувани са 3 стандарта от обхвата на БИС/ТК 67 *Нефтопродукти и смазочни материали*, които са преработени след проведен периодичен преглед.

В подкрепа на техническото законодателство са разработени 13 национални приложения към европейски стандарти по договор с МРРБ, от които

- 3 броя от обхвата на БИС/ТК 5 *Бетон и разтвори* относно изискванията за продуктите и системите за предпазване и възстановяване на бетонни конструкции;
- 1 брой от обхвата на БИС/ТК 7 *Стъкло и керамика* относно изискванията за стъкло за строителството;
- 2 броя от обхвата на БИС/ТК 44 *Текстил и облекло* относно изискванията за геосинтетични прегради;
- 3 броя от обхвата на БИС/ТК 61 *Изоляции на сгради и строителни съоръжения* относно изискванията за огъваеми хидроизолационни мушамы и топлоизолационни продукти за сгради;
- 2 броя от обхвата на БИС/ТК 68 *Пътно дело* относно изискванията за бетонни настилки и смеси от несвързани материали;
- 2 броя от обхвата на БИС/ТК 81 *Пластмаси* относно изискванията за пластмасови тръбопроводни системи.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА

Дейността по стандартизация в настоящия отчет е представена по сектори на БИС, като са показани активните работни органи (технически комитети и експертни работни групи) за съответния сектор. Работата, свързана с отделните етапи от разработването на стандарти (на национално, европейско, международно ниво), е онагледена в таблици, като е отразена спецификата за съответния сектор.

СЕКТОР 1: Основополагащи стандарти, околна среда и услуги

БИС/ТК	Наименование
ТК 12	Приложение на статистическите методи
ТК 15	Опазване на околната среда
ТК 16	Архивна, библиотечна и информационна дейност
ТК 28	Метрология
ТК 34	Управление на качеството и оценяване на съответствието
ТК 59	Ергономия
ТК 80	Електронен обмен на данни в администрацията, търговията и услугите
ТК 82	Акустика. Шум и вибрации
ТК 84	Банково дело, ценни книжа, финансови услуги и електронно фактуриране
ТК 88	Спорт, съоръжения за спорт и свободно време
ТК 89	Туристически дейности
ТК 94	Опазване на културното наследство
ТК 98	Безопасност на детски играчки и други детски артикули
ТК 106	Управление на проекти, програми и портфолио
ТК 108	Услуги за образование, обучение и преводи
ЕРГ 10	Управление на иновации
ЕРГ 12	Естетични хирургични услуги
ЕРГ 13	Услуги за красота
ЕРГ 16	Криминалистични изследвания и практики

БИС/ ТК ЕРГ	Участие в разработването на стандарти на национално ниво, бр.		Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.						Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Приети от ТК стандарти на национално ниво, бр.		Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	БДС		CEN/CLC			ISO			БДС	ISO	БДС	CEN/CLC	ISO	
	Разработен проект	Обществено допитване	NWI P	EN Q	FV	NWI P	EN Q	FV						
ТК 12							4	1		2		1	23	
ТК 15			19	89	37			1	4	1		55	7	
ТК 16					1	2	3	5		3		28	14	
ТК 28			5	10	9		3		4			18		
ТК 34			2	3	1		6	3		7		5	6	
ТК 59			2	3	2		2		4			5	2	
ТК 80			11	44	11	3	8	2	2	1		20	10	
ТК 82			6	15	18				2			28		
ТК 84			2			5	12	2	1			41	9	
ТК 88			9	9	15				1			20		
ТК 89			1	1			5	3	2	2			4	
ТК 94			1	2	3				2			2		
ТК 98			3	3	8				2			3		
ТК 106							2							
ТК 108			1			4	4	2	1	2			11	
ЕРГ 10				3	2									
ЕРГ 12														
ЕРГ 13														
ЕРГ 16				1								1		

БИС/ ТК ЕРГ	Участие в разработването на стандарти на национално ниво, бр.		Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.						Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Приети от ТК стандарти на национално ниво, бр.		Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	БДС		CEN/CLC			ISO			БДС	ISO	БДС	CEN/CLC	ISO	
	Разработен проект	Обществено допитване	NWI P	EN Q	FV	NWI P	EN Q	FV						
Общо:			62	183	107	14	49	19	25	18		227	86	
NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване														

През 2020 г. е проведен периодичен преглед на 95 бр. европейски стандарти и стандартизационни документи и на 43 бр. международни стандарти и стандартизационни документи.

СЕКТОР 2: Машиностроене и транспорт

БИС/ТК	Наименование
ТК 2	Хидравлика и пневматика
ТК 8	Газови уреди, газови бутилки и арматура за газови уреди. Битови уреди на твърдо и точно гориво
ТК 14	Пътни превозни средства и двигатели с вътрешно горене
ТК 23	Трактори и техника за земеделието и горите
ТК 24	Безразрушителен (неразрушаващ) контрол
ТК 30	Заваряване на материалите
ТК 31	Кранове и телфери
ТК 41	Отоплителна, вентилационна, климатична и пречиствателна техника
ТК 43	Хладилна и криогенна техника
ТК 52	Безопасност на машини и съоръжения
ТК 60	Газова инфраструктура
ТК 66	Асансьори и специална подемно-транспортна техника
ТК 70	Железопътен транспорт
ТК 87	Медицински изделия
ТК 97	Интелигентни транспортни системи и логистика
ТК 100	Техника и съоръжения за строителство и поддържане (включително зимно) на пътища
ТК 104	Поддържане. Съдове и съоръжения под налягане. Промислени тръбопроводи
ЕРГ 2	Техническа документация
ЕРГ 3	Машини и оборудване за хранително-вкусовата промишленост и търговски обекти
ЕРГ 5	Механични трансмисии и техните елементи
ЕРГ 9	Изпитване на метали
ЕРГ 14	Кари

БИС/ ТК ЕРГ	Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.						Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Приети от ТК стандарти на национално ниво, бр	Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	CEN/CLC			ISO			CEN/CLC	ISO/IEC	БДС	CEN/CLC	ISO/IEC
	NWIP	ENQ	FV	NWIP	ENQ	FV					
ТК 2	2	1	6							7	4
ТК 8	41	43	13				2			28	
ТК 14	9	7	6					6		8	11
ТК 23	11	9	6							5	
ТК 24	1	4	4	3	1	1	5			9	
ТК 30	45	34	14							21	
ТК 31	4	3	12				1			1	1
ТК 41	13	43	13				1			26	
ТК 43	5	7	7				2			6	1
ТК 52	10	5	9				8			13	
ТК 60	19	23	11							19	
ТК 66	1	18	5				6	4		7	
ТК 70	34	33	41				1			47	
ТК 87	39	58	45				2			77	
ТК 97	16	5	19							33	1
ТК 100	4	12	12				2			12	
ТК 104	13	20	12				1			9	
ЕРГ 2	6	6	5							13	
ЕРГ 3	2	3	5							1	
ЕРГ 4	3	1	1							3	
ЕРГ 5	7	10	2							4	2
ЕРГ 9	8	1	4							4	
ЕРГ 14	5	2	7							10	
Общо:	298	348	259	3	1	1	31	10		363	20

NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване

През 2020 г. е проведен периодичен преглед на 162 бр. европейски стандарта и стандартизационни документи и на 4 бр. международни стандарти и стандартизационни документи.

СЕКТОР 3: Химия, храни и текстил

БИС/ТК	Наименование
ТК 7	Стъкло и керамика
ТК 11	Кожи, кожени и обувни изделия
ТК 19	Козметични и ароматични продукти. Повърхностноактивни вещества
ТК 32	Селскостопански хранителни продукти
ТК 39	Лаковобояджийски материали, покрития и лепила
ТК 42	Корозия и защита от корозия
ТК 44	Текстил и облекло
ТК 50	Лични предпазни средства
ТК 63	Минерални торове и подобрители на почвата
ТК 67	Нефтопродукти и смазочни материали
ТК 73	Опаковки, целулоза, хартия и картон
ТК 76	Каучук
ТК 81	Пластмаси

TK 86 Взривни материали за граждански цели и пиротехнически изделия
TK 99 Нанотехнологии

БИС/ TK ЕРГ	Участие в разработването на стандарти на национално ниво, бр.			Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.			Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Приети от ТК стандарти на национално ниво бр.	Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	БДС			CEN/CLC			CEN/CLC	ISO	БДС	CEN/CLC	ISO
	Нова раб. тема	Разработен проект	Обществено допитване	NWIP	ENQ	FV					
TK 7	1	1	1	6	26	2	8	2	1	9	3
TK 11				6	8	12	7	1		9	
TK 19				1	2	2	2	4		1	6
TK 32				14	46	26	6	1		49	3
TK 39				59	45	19	8			46	
TK 42					3	2	1			12	
TK 44	2	2	2	22	31	28	18		2	35	2
TK 50				10	21	17	9			26	
TK 63				7		5	2			3	
TK 67		2	3	20	13	13	14	1	1	19	7
TK 73*				1	3	1				1	11
TK 76				8	7	3	1	4		3	12
TK 81	4	4	3	47	52	48	15		2	56	1
TK 86						5	1				
TK 99						8	2			4	1
Общо:	7	9	9	201	257	191	94	13	6	273	46

NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване

* Данните за TK 73 са за периода от октомври до края на декември 2020 г., като от октомври техническият комитет бе прехвърлен от сектор *Строителство, строителни конструкции и материали*.

През 2020 г. е проведен периодичен преглед на 199 бр. европейски стандарти и стандартизационни документи.

СЕКТОР 4: Строителство, строителни конструкции и материали

БИС/TK	Наименование
TK 1	Пожаро- и взривозащита
TK 4	Цимент, вар и гипс
TK 5	Бетон и разтвори
TK 17	Черна металургия
TK 20	Тежки цветни метали и сплави
TK 33	Горско стопанство, дърводобивна, дървообработваща и мебелна промишленост
TK 37	Леки метали и техните сплави
TK 51	Твърди минерални горива
TK 55	Руди и скални материали
TK 56	Проектиране на строителни конструкции
TK 61	Изоляции на сгради и строителни съоръжения
TK 68	Пътно дело
TK 73	Опаковки, целулоза, хартия и картон
TK 83	Водоснабдяване и канализация

TK 96	Врати, прозорци, капаци, строителен обков и окачени фасади
TK 101	Устойчиво строителство
TK 107	Временни съоръжения за строителството
ЕРГ 1	Прахова металургия
ЕРГ 6	Запалки

БИС/ TK ЕРГ	Участие в разработването на стандарти на национално ниво, бр.			Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр					Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Приети от ТК стандарт и на национално ниво, бр.		Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	БДС			CEN/CLC			ISO		CEN/CLC	ISO	БДС	CEN/CLC	ISO	
	Нова раб. тема	Разработен проект	Обществено допитване	NWIP	ENQ	FV	ENQ	FV						
TK 1				11	18	19			13	2		25	1	
TK 4				3	1	1			12			3		
TK 5	4	3	3	21	7	6			19		3	8		
TK 17				9	10	8			4			22	2	
TK 20				2	6	9	2	1	4			10	5	
TK 33				14	21	14			5			17	4	
TK 37				7	2	2			3			3		
TK 51							2	8		7			13	
TK 55				4	2	4			2	2		7	18	
TK 56				14	4	1						1		
TK 61	3	3	3	23	14	7			6		3	6		
TK 68	2	2	2	26	10	7			1		2	23		
TK 73				1	9	4			7			14		
TK 83				12	13	8			6			3		
TK 96				13	9	6			9			3		
TK 101				4	3	7						8		
TK 107				3	1	1			2			2		
ЕРГ 1				2	1	3						7		
ЕРГ 6														
Общо:	9	8	8	169	131	107	4	9	93	11	8	162	43	
NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване														
* Данните за TK 73 са за периода от януари до края на септември 2020 г., след което техническия комитет е прехвърлен в сектор „Химия, храни и текстил“.														

През 2020 г. е проведен периодичен преглед на 299 бр. европейски стандарти и стандартизационни документи и на 24 бр. международни стандарти и стандартизационни документи.

СЕКТОР 5: Стандарти в електротехниката, електрониката и далекосъобщенията

БИС/TK	Наименование
TK 6	Битови електрически уреди
TK 38	Въртящи се електрически машини
TK 47	Радиосъобщителни системи и радиосъоръжения
TK 49	Електрически уредби за ниско напрежение
TK 53	Алармени системи
TK 54	Осветителна техника и електроинсталационни изделия
TK 57	Информационни и комуникационни технологии

ТК 58	Кабелни изделия
ТК 64	Електрохимични източници на ток
ТК 71	Ядрена енергия
ТК 72	Електрически апарати за ниско напрежение
ТК 75	Електромагнитна съвместимост
ТК 79	Електроенергетика
ТК 102	Сигурност на обществото и гражданите
ТК 103	Стандартизация на околната среда относно електрическо и електронно оборудване и автомобили и дейностите по събиране и оползотворяване на отпадъци от тях

БИС/ ТК ЕРГ*)	Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.						Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.		
	CEN/CLC			ISO/IEC			CEN/ CLC	ISO/ IEC	CEN/ CLC	ETSI	ISO/ IEC
	NWIP	ENQ	FV	NWIP	ENQ	FV					
ТК 6	65	40	36						66		
ТК 38	22	20	21				5		25		
ТК 47	42	19	12						41	48	
ТК 49	17	27	8				2		7		
ТК 53	4	3	5				2		5		
ТК 54	38	18	26				1		18		
ТК 57	17	27	8		20		3	1	35	21	16
ТК 58	10	19	19				11		42		
ТК 64	9	11	11				1		17		
ТК 67*	2		2				1		1		
ТК 71	25	24	3	27	10	21	1		17		1
ТК 72	9	8	22				9		21		
ТК 75	11	8	2			8	5		6		
ТК 79	59	54	57				8		71		
ТК 87*	9	11	18				2		17		
ТК 102	2	2	2				2	1	2		2
ТК 103	1	5					10		3		
ЕРГ 2*	4	1	1								
Общо:	346	297	253	27	30	29	63	2	394	69	19
NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване											
* Данните са за стандарти и проекти в електротехническата област на ТК 67 от сектор „Химия, храни и текстил“, ТК 87 и ЕРГ 2 от сектор <i>Машиностроене и транспорт</i> .											

През 2020 г. е проведен периодичен преглед на 14 бр. европейски стандарта и стандартизационни документи.

През 2020 г. за техническите комитети на CEN/CENELEC, за които няма съответстващи БИС/ТК (т.е. в ТК 0/ПС), обобщението за дейността е следното: обявени са 246 нови работни теми, 220 проекта на европейски стандарти са гласувани на етап „Обществено допитване“ и 189 проекта на европейски стандарти са гласувани на етап „Официално гласуване“, въведени са 271 европейски стандарти като БДС чрез издаване на един от официалните езици на CEN/CENELEC, проведен е периодичен преглед на 88 европейски стандарти и стандартизационни документи.

Информация за **общия брой** на проектите на европейски стандарти и стандартизационни документи, по които БИС е гласувал през 2020 г., е дадена в следващата таблица:

Гласувани проекти на стандарти по етапи	CEN	CENELEC
Нова работна тема	874	489
Обществено допитване	1070	450
Официално гласуване	765	399
Периодичен преглед	914	14
Общо:	3 623	1 352

Във връзка с членството в международните организации за стандартизация (ISO и IEC) за 2020 г. можем да обобщим следното: БИС участва като активен член в:

- 18 ISO/TC (технически комитети),
- 25 ISO/TC/SC (подкомитети),
- ISO/IEC JTC 1/SC 22,
- ISO/CASCO,
- ISO/COPOLCO,
- ISO/DEVCO.

По отношение на Международната електротехническа комисия (IEC) БИС участва като активен член в 1 IEC/TC.

Общият брой на проекти на стандарти на ISO и IEC, по които БИС е гласувал през изминалата година, е 163. През 2020 г. от ТК са приети 50 международни стандарти за издаване с превод на български език, 217 международни стандарти и стандартизационни документи са въведени като БДС на един от официалните езици, проведен е периодичен преглед на 73 международни стандарти и стандартизационни документи.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА 2020 г.

Участие в мероприятия, организирани от органите на изпълнителната власт и други организации, свързани с прилагане на стандартите, позовани в нормативните актове, а именно:

- Участие на експерти от ТК 32 в 11-та Национална конференция във връзка с новия закон за храните, организирана от Министерство на земеделието, храните и горите и Българската агенция по безопасност на храните.

Сътрудничество и взаимодействие с органите на изпълнителната власт

Експерти на БИС участваха в работни групи по разработване/съгласуване на технически нормативни актове, свързани с прилагането на стандартите, а именно:

- Участие в междуведомствена работна група във връзка със създаване на единна цифрова платформа за предоставяне достъп до информация, процедури и услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми съгласно Регламент 2018/1724 (ЕС)
- Участие в междуведомствена работна група към МРРБ за определяне на обхвата и съдържанието на разработения проект на Наредба за изпълнение на стоманени конструкции, предоставен от Камарата на строителите в България (КСБ);

- Участие в междуведомствена работна група към МРРБ за определяне на обхвата и съдържанието на разработени проекти на Наредба за изпълнение, контрол и приемане на бетонни и стоманобетонни конструкции, Наредба за правила и нормативи за изпълнение и приемане на земни работи и Наредба за изпълнение на стоманени конструкции.

Подготвени са становища по проекти на:

- Постановление на Министерски съвет за изменение и допълнение на Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол;
- Наредба за изпълнение, контрол и приемане на бетонни и стоманобетонни конструкции.

Поддържане на сътрудничеството с висши учебни заведения в рамките на подписаните споразумения за информационни центрове

През 2020 г. е създаден нов център в Бургаския университет проф. д-р Асен Златаров, като общият брой на всички центрове във висшите учебни заведения вече е тринадесет.

Активизиране на отношенията с научните организации

Българският институт за стандартизация насърчава участието на представители на научни организации в разработването на европейски и международни стандарти, като през 2020 г. бяха привлечени нови членове – Институтът по тютюн и тютюневи изделия към БИС/ТК 32 и Медицинският университет за участие в БИС/ТК 80.

Разширяване участието на държавните органи в дейността на БИС/ТК

Една от основните цели през изминалата година е мотивирането на важни държавни органи да разширят своето участие в техническите органи на БИС. В резултат на това ДАМТН разшири участието си в 5 БИС/ТК (ТК 24; ТК 30, ТК 43, ТК 60 и ТК104); Националният антидопингов център – в БИС/ТК 32; Държавната агенция „Безопасност на движението по пътищата“ – в БИС/ТК 97; Електроенергийният системен оператор ЕАД – в БИС/ТК 79.

Ефективност на стандартизационната система на БИС

Във връзка с осигуряването на актуална информация и достъп до дейността по стандартизация на всички заинтересовани, чрез рубриката „Обществено допитване“ на интернет страницата на БИС, се наблюдава повишено участие на заинтересованите страни. Получени са мнения на всички етапи от разработването на национални, европейски и международни стандарти. Предоставяната възможност за гласуване от членовете на БИС/ТК чрез електронната платформа на етапите на разработване „обществено допитване“, „официално гласуване“ и „периодичен преглед“ на национални, европейски и международни стандарти, показва, че над 95% от членовете и експертите на БИС са се възползвали от предлаганата възможност за гласуване онлайн.

Бяха направени допитвания на национално ниво относно създаването на нови европейски и международни технически комитет в следните области:

- CEN/CLC/JTC *Hyperloop Systems [Високоскоростни транспортни системи];*
- CEN/CLC/JTC *Artificial Intelligence [Изкуствен интелект];*
- CEN/TC *Signs for publicity, decoration and general purposes [Знаци за реклама, украса и общо предназначение];*
- CEN/TC *Sustainable fisheries, aquaculture and fishing gear [Устойчиво рибарство, аквакултури и риболовни съоръжения];*
- CEN/TC *Management and preservation of digital content [Управление и съхранение на цифрово съдържание];*
- CEN/TC *Climate change [Изменение на климата];*

ISO/TC	<i>Consumer incident investigation guideline [Насоки за разследване на потребителски инциденти];</i>
ISO/TC	<i>Lithium [Литий];</i>
ISO/TC	<i>Биоразнообразие [Biodiversity];</i>
ISO/TC	<i>Security equipment for financial institutions and commercial organizations [Технически средства за сигурност за финансови институции и търговски организации];</i>
ISO/PC	<i>Managing Risk for Youth and School Trips [Управление на риска за младежки и училищни екскурзии];</i>
ISO/PC	<i>Social Responsibility (SR) [Социална отговорност];</i>
ISO/TC	<i>Child care articles [Артикули за отглеждане на малки деца];</i>
ISO/TC	<i>Laboratory Design [Проектиране на лаборатории];</i>
ISO/TC	<i>Reference materials [Референтни материали];</i>
ISO/TC	<i>Cold chain logistics [Логистика на хладилната верига];</i>
ISO/TC	<i>Ecological Restoration [Възстановяване на околната среда];</i>
ISO/TC	<i>Guidelines for organizations to increase consumer understanding of online terms and conditions [Указания към организациите за повишаване на разбирането от потребителите на предлаганите онлайн „Ред и условия на договора“];</i>
ISO/TC	<i>Consumer Product Safety Management [Управление на безопасността на потребителските стоки].</i>

Разширяване на обхвата на БИС/ТК с нови области на стандартизация

В обхвата на съществуващи БИС/ТК са включени 2 нови области от CEN и ISO, свързани с иновативни технологии, екологични и социални проекти, а именно: CEN/TC 466 *Устойчиво рибарство, аквакултури и рибни съоръжения* в обхвата на БИС/ТК 32 и ISO/PC 317 *Защита на потребителите: поверителност чрез проектиране на потребителски стоки и услуги* в обхвата на БИС/ТК 57.

Оптимизиран е обхватът на БИС/ТК 0 във връзка с прегледа на БИС/ТС 0 през 2019 г. и е разширен обхватът на БИС/ТК, както следва:

- Разширен е обхватът на БИС/ТК 15 *Опазване на околната среда* с областта на CEN/TC 183 *Waste management [Управление на отпадъци]* и е изключен CEN/TC 183 от обхвата на БИС/ТК 73;
- Разширен е обхватът на БИС/ТК 32 *Селскостопански и хранителни продукти* с областта на CEN/TC 453 *Dietary supplements and sports food free of doping substances [Хранителни добавки и диетични продукти]* и е изключен CEN/TC 453 от обхвата на БИС/ТК 0/ПС 32;
- Разширен е обхватът на БИС/ТК 100 *Техника и съоръжения за строителство и поддържане (включително зимно) на пътища* с областта на CEN/TC 196 *Mining machinery and equipment. Safety [Минни машини и оборудване. Безопасност]*, и от обхвата на БИС/ТК 0/ПС 14 е изключен CEN/TC 196
- Разширен е обхватът на БИС/ТК 56 *Проектиране на строителни конструкции* с областта на CEN/TC 265 *Metallic tanks for the storage of liquids [Метални резервоари за съхранение на течности]* и CEN/TC 344 *Steel static storage systems [Стоманени статични складови системи]* и от обхвата на БИС/ТК 73 е изключен CEN/TC 265 и CEN/TC 344;

- Разширен е обхватът на БИС/ТК 43 *Хладилна и криогенна техника* с областта на ISO/TC 197 *Hydrogen technologies [Водородни технологии]* и е изключен ISO/TC 197 от обхвата на БИС/ТК 0/ПС 27;
- Разширен е обхватът на БИС/ТК 19 *Козметични и ароматични продукти. Повърхностноактивни вещества* с областта на ISO/TC 91 *Surface active agents [Повърхностноактивни вещества]*.
- Разширен е обхватът на БИС/ТК 0/ПС 14 с областта на CEN/TC 119 *Intermodal Loading Units and Cargo Securing (ILUCS) [Товарни единици за комбиниран транспорт и обезопасяване на товари(ILUCS)]*.
- Разширен е обхватът на БИС/ТК 14 *Пътни превозни средства и двигатели с вътрешно горене* с областта на CEN/TC 296 *Tanks for the transport of dangerous goods [Цистерни за превоз на опасни товари]* и е изключен CEN/TC 296 от обхвата на БИС/ТК 73.
- Разширен е обхватът на БИС/ТК 0/ПС 12 с областта на CEN/CLC/JTC 20 *Hyperloop systems [Високоскоростни транспортни системи]*. В областта на ТК 0/ПС 15 е включена областта на CEN/TC 376 *Print Media Analyses Services [Услуги за анализ на печатни медии]*.

Във връзка с изпълнение на плана за постигане на стратегическите цели на БИС за 2020 г. бяха приети от БИС/ТС и публикувани на интернет страницата на БИС 14 бизнес плана на БИС/ТК и внесени за одобрение още 20 бизнес плана на БИС/ТК.

Семинари, организирани от БИС

Дейността на БИС, свързана с организирането на семинари и обучения, през изминалата година изцяло бе съобразена с условия в страната, наложени от пандемичната обстановка. В края на годината се възползвахме от актуалните информационни технологии и чрез платформата ZOOM организирахме два вебинара на следните теми:

- **„Възстановяване непрекъснатостта на дейността след COVID-19 чрез прилагане на добрите практики на стандартите на ISO”** - участниците бяха запознати с необходимостта от непрекъснатост на дейността при променливост, несигурност, комплексност, неяснота на заобикалящата среда
- **„Система за управление на здравето и безопасността при работа (ISO 45001:2018)”** - участниците получиха знания за практически подход за изпълнение на изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд изграждане на система за здраве и безопасност при работа в условията на COVID-19; бяха разяснени и насоките на ЕС и държавната политика както за здраве и безопасност при работа в обичайна, така и в извънредна извънредна обстановка.

Попълнените анкетни карти показаха висока степен на удовлетвореност на очакванията и интереса на участниците.

УЧАСТИЕ НА БИС НА ЕВРОПЕЙСКО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО

Като член на европейските и международните организации за стандартизация БИС участва със свои делегации и представители в годишните асамблеи на тези организации, в заседанията на техническите съвети на европейските организации, в годишни срещи на европейски работни органи по стандартизация и други мероприятия, свързани със стандартизацията.

През 2020 г. представители на БИС взеха участие в следните събития, повечето от тях проведени виртуално чрез използването на съвременни дигитални технологии:

Генерални асамблеи и обща годишна среща на европейските организации по стандартизация (CEN и CENELEC)

През 2020 г. тези най-висши форуми на CEN и CENELEC се проведоха виртуално, като от българска страна участие взеха г-н Ивелин Буров, председател на УС на БИС, г-жа Ирен Дабижева, изпълнителен директор на БИС и г-жа Лилия Костова, директор на Дирекция „Стандартизация”. Представителите на БИС участваха и в съвместната сесия на CEN и CENELEC, на която г-н Ивелин Буров бе избран за член на Административния съвет на CENELEC и бе приета Стратегия 2030 на CEN и CENELEC.

Стратегията 2030 на CEN и CENELEC

За да могат CEN и CENELEC да изпълнят своята мисия и да постигнат общата си визия, в Стратегията 2030 са определени пет цели, съдържащи дванадесет приоритета за CEN и CENELEC. Постигането на тези цели ще укрепи позицията на европейските организации по стандартизация като независими посредници между индустрията, регулаторните органи, потребителите и другите заинтересовани страни и ще гарантира, че европейските стандарти допринасят за конкурентоспособността и устойчивостта на европейската икономика.

Генерална асамблея на Международната организация за стандартизация (ISO)

В този най-висш форум на ISO участие взе изпълнителният директор на БИС г-жа Ирен Дабижева. Около 700 участници от националните органи по стандартизация от 141 държави присъстваха на специално виртуално събитие, организирано от ISO на 24 септември 2020 г. Събитието замести Генералната асамблея, която трябваше да се проведе в Абу Даби, Обединени арабски емирства. Това е най-голямата виртуална среща в историята на организацията, която включваше и участници от различни регионални и международни организации. Предизвикателствата, пред които са изправени членовете на ISO по време на пандемията COVID-19 и непрекъснатостта на дейността – бяха два ключови въпроса, на които беше поставен акцентът. Виртуалната сесия включваше и доклад на генералния секретар на ISO Серхио Мухика, който се възползва от възможността да отбележи огромните предизвикателства през последните месеци поради COVID-19.

Участниците бяха запознати и с кандидата за президент на ISO Улрика Франке от Швеция. В презентацията си пред членовете на ISO тя представи професионалния си опит и сподели вижданията си относно важната роля на ISO за целия свят.

Участие в Техническите съвети на европейските организации по стандартизация CEN и CENELEC

Представители на БИС участват в редовните заседанията на Техническите съвети на европейските организации по стандартизация, на които се обсъжда, организира и координира тяхната дейност.

Упълномощените представители на БИС участваха в **89-то, 90-то и 91-во заседания на Техническия съвет на CEN (CEN/VT)**, в **164-та, 165-та и 166-та срещи на Техническия съвет на CENELEC (CLC/VT)** през м. февруари в Брюксел, Белгия и онлайн през м. май и м. септември-октомври 2020 г., както и в съвместните заседания на двата технически съвета. На съвместните заседания бяха разгледани и дискутирани редица въпроси като бизнес приоритетите за периода 2019-2024; създаването на Център за европейска политика, т. нар. European Policy Hub (EPH), който да координира дейността, а не да дублира техническите съвети; Brexit; стратегията на CEN и CENELEC 2030; решенията и действията на членовете на CEN и CENELEC да предоставят безплатно в интернет за крайния потребител стандарти във връзка с пандемията от Covid-19.

Участие в 65-то заседание на VT/TCMG в CEN

Упълномощен представител на БИС в CEN/VT взе участие и в 65-то заседание на Групата за управление на техническите комитети (VT/TCMG), което се проведе онлайн през декември 2020 г.

Участие на представители на БИС в годишни срещи на европейски и международни технически комитети

Участие в заседания на ISO/TC 228 „Туризм и свързаните с него услуги”

Председателят на БИС/TK 89 *Туристически дейности* и представители на ТК взеха участие онлайн в 15-то пленарно заседание на ISO/TC 228 *Туризм и свързаните с него услуги*, проведено през м. юни 2020 г. На заседанието бяха направени предложение за създаване на нов проект за стандарт на тема *Оценка на бранда – туристически град*, който да посочва основната рамка за оценка на бранда на туристическия град, и за разработване на глобални насоки за превенция от COVID-19 в туристическата индустрия.

Участия в пленарно заседание на CEN/TC 443 „Пух и перушина”

Представител на БИС/TK 44 *Текстил и облекло* взе участие в онлайн работни срещи на CEN/TC 443 *Пух и перушина* през м. септември и м. декември 2020 г. На заседанията бяха дискутирани резултатите от гласувания на нови работни теми *Пух и пера – етикетирание на състава на обработени пера и пух смесени с други материали с цел пълнене* и *Методи за изпитване за определяне на количествен състав на пух и пера смесени с други материали*; предложение на преразглеждане на EN 12934, както и други теми от дневния ред.

Участие в заседания на работната група за стандартизация на C++ ISO/IEC JTC1/SC22/WG 21 и ISO/IEC JTC1/SC22

Упълномощени от БИС представители на БИС/TK 57 *Информационни и комуникационни технологии* взеха участие в 54-то заседание на работната група за стандартизация на C++ ISO/IEC JTC1/SC22/WG 21 през м. февруари 2020 г. в гр. Прага, Чехия и в заседание на ISO/IEC JTC1/SC22 проведено онлайн през м. август – септември 2020 г.

Участие в заседание на работната група на ISO/TC 46/SC 8/WG 2

Номиниран от БИС експерт взе участие в онлайн заседание на работна група ISO/TC 46/SC 8/WG 2, проведено през м. ноември 2020 г. Темата на срещата бе редакция на стандарт ISO 2789 *Международна библиотечна статистика*. На срещата бяха обсъдени предложения за добавяне на нови термини и редакция на пояснения на термини, както и други конкретни текстове, свързани най-вече с дигиталните библиотечни документи и тяхното преброяване и използване в библиотеките.

Участие в 32-ра среща на подкомитет ISO/SC 5 Общи свойства на тръби, свързващи части. Вентили от пластмаси и на спомагателните им елементи. Методи за изпитване и основни изисквания, в 30-та пленарна среща на ISO/TC 138 Пластмасова тръби, свързващи части и вентили за пренос на флуиди и в 65-та пленарна среща на CEN/TC 155 Пластмасови тръби и тръбопроводни системи

През м. октомври 2020 г. секретарят на БИС/ТК 81 взе участие онлайн в 32-та среща на ISO/SC 5, на която бяха представени доклади за дейността през отчетния период. На срещата бяха взети решения за преработване на 7 стандарта за методи за изпитване от областта на дейност на комитета. През същия месец секретарят на БИС/ТК 81 участва онлайн в 30-та пленарна среща на ISO/TC 138, а през м. ноември 2020 г. - в 65-та пленарна среща на CEN/TC 155 Пластмасови тръби и тръбопроводни системи. На срещата се взеха решения за продължаване действието на 4 технически спецификации, отнасящи се за оценяване на съответствието; за замразяване дейността на CEN 155/WG 29 (Хармонизирани стандарти за безнапорни тръби) и CEN 155/WG 30 (Хармонизирани стандарти за напорни тръби) и за промяна на наименованието и обхвата на CEN/TC 155/WG 31.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ

Рамково споразумение за сътрудничество за превод на европейски стандарти на езиците на Общността

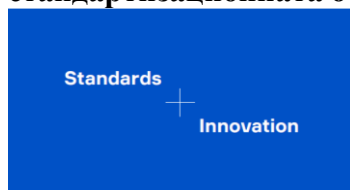
През 2020 г. продължи изпълнението на двегодишното **Рамково споразумение за партньорско сътрудничество за превод на европейски стандарти на националните езици** по програма, финансирана от ГД „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ на Европейската комисия (ЕК). Тази програма е част от мерките на ЕК за подпомагане на конкурентоспособността на европейската икономика и повишаване на информираността на МСП, както и за улесняване достъпа до европейски стандарти на националния език на производителите, местните индустриалци, лабораториите за изпитване и националните администрации. В изпълнение на споразумението през 2020 г. бяха въведени с превод 73 европейски стандарти в различни области. През лятото на 2020 г. беше подготвено и подадено проектно предложение за участие в следващото Рамково споразумение за партньорско сътрудничество за превод на европейски стандарти на езиците на общността за периода 2021 – 2022 г.

Проект SABE - Насърчаване участието на заинтересовани страни по отношение на екологичните аспекти в стандартизацията



БИС продължи участието си в започналия в края на 2017 г. тригодишен проект (42 месеца), финансиран по Рамково споразумение за партньорско сътрудничество. Основните цели на проекта са разширяване на взаимоотношенията между националните органи за стандартизация и обществените организации в областта на околната среда, както и между националните органи за стандартизация и Стратегическия консултативен орган на CEN по отношение на околната среда (SABE). В проекта участват двама експерти от БИС и един представител на Сдружение ЗА ЗЕМЯТА, което е независима, неправителствена организация, която работи в областта на опазване на околната среда. През 2020 г. представителите на България взеха онлайн участие в две срещи на SABE, в две срещи на CEN/SABE/ENIS Team “Environmental issues in Standardization” (Теми от стандартизацията, свързани с околната среда) и в два виртуални национални семинара по проекта.

Проект BRIDGIT 2 - Сближаване между научноизследователската, иновационната и стандартизационната общност



В началото на 2020 завърши успешното изпълнение на проект **BRIDGIT 2 - Сближаване между научноизследователската, иновационната и стандартизационната общност**, финансиран по Рамково споразумение за партньорско сътрудничество по програма на Европейската комисия. Този проект цели да засили ролята на стандартите в подкрепа на научните изследвания и иновациите и е насочен преди всичко към европейската научноизследователска и иновационна общност. Проектът се изпълни от AFNOR (Франция), ASI (Австрия), ASRO (Румъния), БИС (България), DS (Дания), NEN (Холандия), NSAI (Ирландия), UNE (Испания) и UNI (Италия) с ръководител на проекта DIN (Германия) и с подкрепата на CCMC.

Основните цели на BRIDGIT 2 бяха стандартизацията да се превърне в неразделна част от жизнения цикъл на научноизследователските и иновационните дейности, да се насърчи интегрирането на научноизследователската и иновационната общност в стандартизацията и да се повиши способността на членовете на CEN и CENELEC да взаимодействат с научноизследователската и иновационната общност. В изпълнение на проекта се проведе редица проучвания, резултатите от които послужиха за основа при разработването на материали (брошури, списания, уебсайт и др.) с информация и добри практики за интегриране на стандартизацията в научните изследвания и иновациите. Материалите са предназначени за научноизследователската и иновационната общност.

Националните организации за стандартизация организираха и проведеха събития, посветени на стандартизацията в подкрепа на научните изследвания и иновациите. Беше проведена и европейска конференция на тема „Насърчаване на иновациите чрез стандартите. Вашата врата към пазара“.

Уебсайтът **Standards + Innovation** <https://www.standardsplusinnovation.eu/>, разработен в рамките на проекта, предлага богата и разнообразна информация за това как стандартите могат да подпомагат инициативи в сферата на научните изследвания и иновациите

Проект STUNED - Обучение по стандарти във висшето образование



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Българският институт за стандартизация продължи участието си в започнатия в края на 2019 г. проект **STUNED - Обучение по стандарти във висшето образование**, финансиран по програма Еразъм+ на Европейската комисия, ключова дейност 2 „Сътрудничество за иновации и обмяна на добри практики – стратегически партньорства”, която е управлявана от Greek State Scholarship's Foundation (Национална агенция на програмата за Гърция).

Основната цел на проекта е да подпомогне разработването и прилагането на иновативни практики за онлайн обучение по стандарти в университетското образование на европейско ниво чрез

сътрудничество между европейски университети и национални организации за стандартизация. Тази цел ще бъде постигната чрез модернизирани на университетските учебни програми с онлайн модули за обучение по стандарти за студенти и преподаватели, които ще бъдат тествани в университетите, участващи в проекта.

Проектът се осъществява в партньорство между Университета на Тесалия (Координатор), Българския институт за стандартизация (БИС), Бургаския свободен университет, Техническият университет – Рига, Румънската асоциация за стандартизация (ASRO), Университета Крайова и Университета Турку.

През 2020 г. се проведе изследване сред преподавателите и студентите относно предпочитанията им за учебни програми по стандартизация и беше идентифицирана степента на познание за стандартите сред целевите групи. Проучването послужи като основа за извършване на анализ на специалностите в партньорските университети, чрез който бяха подбрани тези от тях, за които да бъдат разработени учебни модули с подходящи за изучаване стандарти. Обученията бяха разработени от двете стандартизационни организации БИС и ASRO. Експертите от БИС разработиха 12 учебни модула в различни области. Подбрани лектори от партньорските университети бяха обучени по избраните от тях модули чрез онлайн платформа, за да могат да инкорпорират тези учебни материали в програмите, по които преподават. Общо 27 преподаватели се включиха и успешно завършиха обучението. Положително беше оценен фактът, че повечето от тях проявиха интерес да се обучават по повече от един от разработените модули. Всички преподаватели получиха сертификати от БИС и ASRO.

Изпълнението на проекта продължава и през 2021 г.

ИЗДАВАНЕ НА СТАНДАРТИ И ДРУГИ ИЗДАНИЯ

През изминалата година на български език са издадени общо 470 стандарти, от тях 443 са въведени с превод европейски и международни стандарти/стандартизационни документи, а 27 са издадените национални стандарти (5 БДС и 22 Национални приложения). На един от официалните езици на CEN/CENELEC или на ISO са издадени общо 1 932 стандарта.

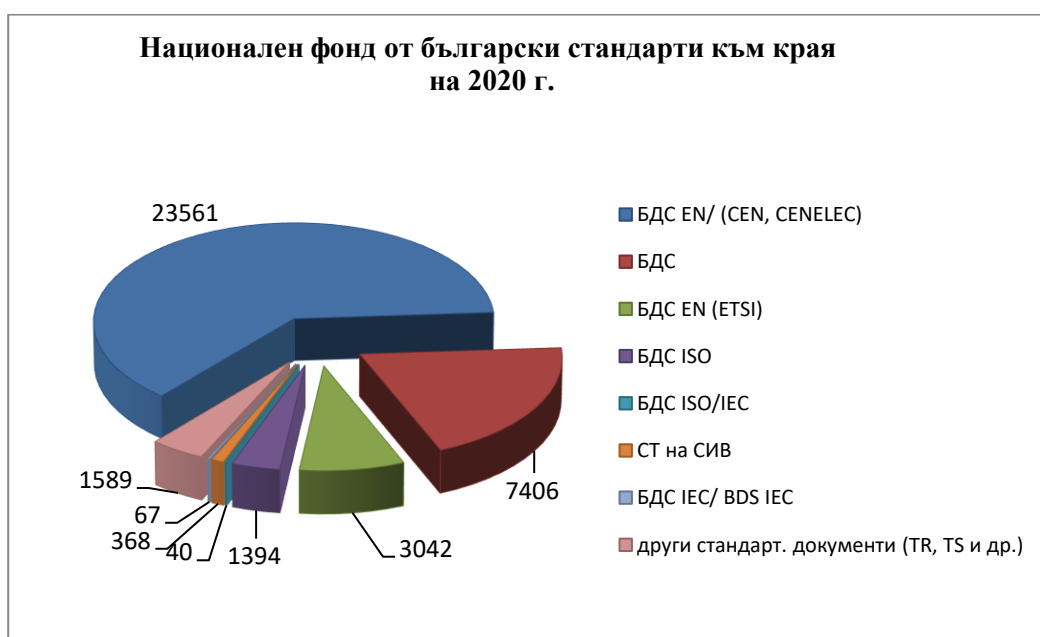
Броят на отменените поради неактуалност стандарти е 1 448.

Статистика

Информацията за въведените през 2020 г. стандарти и разпределението им по видове е дадена в следната таблица.

Видове стандарти	Брой
БДС	27
ISO	167
ISO/IEC	16
IEC	0
EN	614
EN IEC	270
EN ISO	481
HD	3
ETSI	66
Стандартизационни документи на CEN, CLC, ISO, IEC, ETSI	171
Общо	1 815

Как изглежда националният фонд от стандарти през 2020 г. може да се види на следващата графика:



Сравнение на националния фонд от стандарти по видове за три последни години е показано в следващата таблица.

Видове национални стандарти	2018 г.	2019 г.	2020 г.
БДС EN (CEN, CENELEC)	22 615	23 195	23 561
БДС	7 522	7 441	7 406
БДС EN (ETSI)	2 930	2 976	3 042
БДС ISO	1 333	1 370	1 394
БДС ISO/IEC	28	26	40
СТ на СИВ	370	370	368
БДС IEC	68	68	67
Други стандарт. документи (TR, TS и др.)	1 468	1 559	1 589
Общо	36 334	37 005	37 467

Други издания

Официален бюлетин на БИС

През 2020 г. бяха издадени 12 броя на Официалния бюлетин, в който ежесечно се обявява актуална информация за въведени и отменените стандарти, за проекти на различни етапи от разработването на национални, европейски и международни стандарти.

Списание „БДС компас“

През изминалата година бяха издадени и публикувани на интернет страницата 4 броя, посветени на различни теми:

- Бр. 1 Бижутерия
- Бр. 2 Стандартите и кризите
- Бр. 3 Хладилна техника
- Бр.4 Железопътен транспорт

Интересът към списанието остава постоянен, за което говори и броят на разглежданията – над 900 средно на брой.

Колекции от стандарти

През 2020 г. БИС подготви и публикува две нови колекции:

- „ИКТ. Изисквания и указания за прилагане“;
- „Управление на човешките ресурси“.

Електронен информационен бюлетин

През изминалата година бяха подготвени и издадени **четири** броя. Това издание на БИС предлага актуална информация за новини в областта на стандартизацията, популяризира нови и важни

стандарти, информира за предстоящи събития, за продукти и услуги на БИС и др. Изпраща се до членовете на БИС и до всички, заявили безплатен абонамент.

Безплатен достъп до стандарти

В отговор на създалата се през изминалата година извънредна ситуация и въз основа на Решение 15/20 от 2020 г. от извънредна онлайн сесия на Председателския комитет на CEN/CENELEC за предоставяне на стандарти на CEN и CENELEC, необходими за улесняване на алтернативното производство на лични предпазни средства и медицински изделия, които да гарантират на здравните специалисти, пациентите и широката общественост достъп до оборудване, спешно необходимо за овладяване на пандемията от COVID-19, БИС осигури безплатен достъп до български стандарти, въвеждащи стандарти на CEN за лични предпазни средства и безплатен достъп до документи за четене на CEN и ISO за лични предпазни средства.

Своевременно беше въведен, включително с превод на български език, стандартизационният документ (европейско споразумение на работен форум) СД CEN/CWA 17553:2020 *Маски за лице за населението. Ръководство за минимални изисквания, методи за изпитване и използване.*

ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ И ПРОДАЖБИ НАЦИОНАЛЕН ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР

Националният информационен център на БИС предоставя редица информационни услуги. Какви и колко услуги са предоставени през 2020 г. е илюстрирано на следващата графика



До клиенти, закупили по-популярни стандарти, са изпратени 1151 съобщения по електронна поща във връзка с настъпили промени по стандартите, например издадено изменение, ново издание, ново издание на стандарт с включено в него изменение, издаване на стандарт с превод на български език, поправки на стандарти и др. Изпратената информация са отнася за 205 стандарта.

През 2020 г. поради пандемията от COVID-19 значително намаля броят на клиентите, посещаващи на място библиотеката на БИС – само 52 души са се възползвали от услугите на читалнята и са се запознали безплатно със съдържанието на 210 документа. За сметка на намалената посещаемост на място, расте интересът към услугата за онлайн четене на стандарти. През 2020 г. 463 клиенти са се възползвали от услугата, като са направили 698 поръчки за четене, което е с 30 % повече от предходната година. Прочетени са 1 434 стандарта или 47 % повече от 2019 г.

От услугата „Абонамент за актуалност на български стандарти”, която предоставя ежемесечна информация за промени по избрани от клиента стандарти, през 2020 г. са се възползвали 13 клиенти на БИС.

Продажби на стандарти

Общият брой на продадените през изминалата година български стандарти е 5665, с което се регистрира спад в нивото на продажбите спрямо 2019 г. с 21,2 %. При БДС EN спадът е от 29,7 %, при БДС ISO - 10,9 %, при БДС EN ISO - 19,7 %.

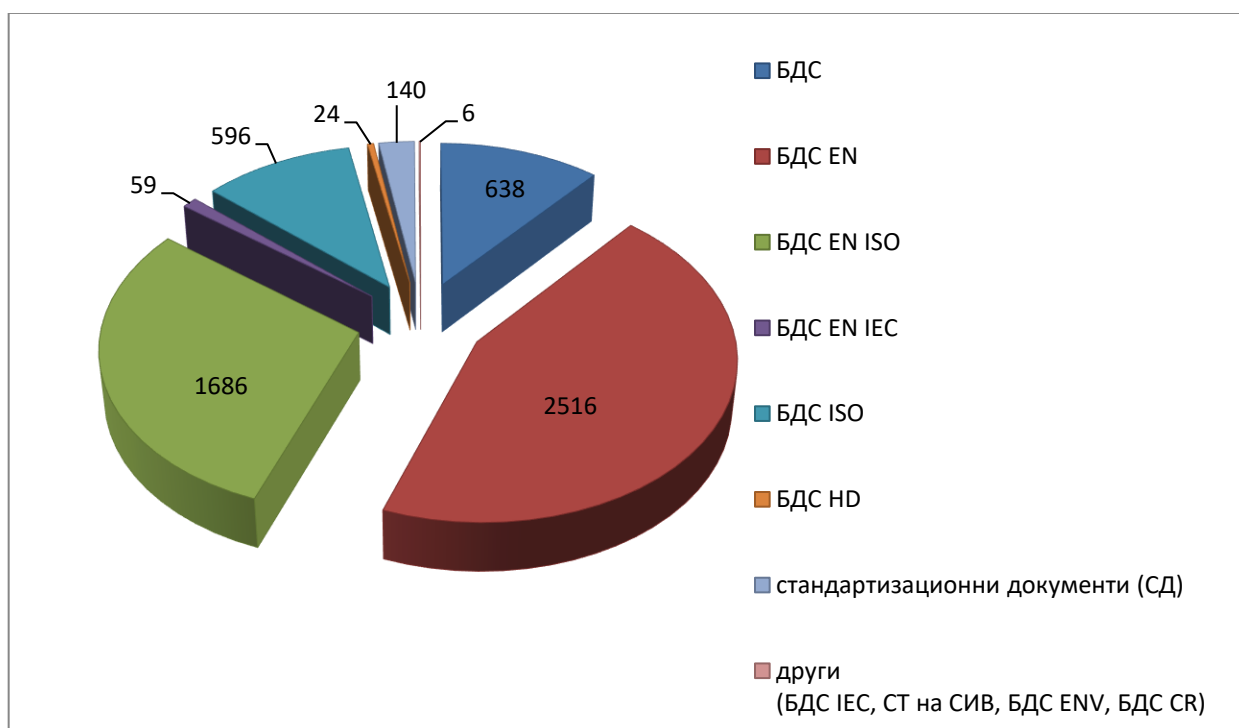
Ръст бележат продажбите на БДС HD и на БДС EN IEC, който се дължи на търсенето на новите издания на стандарти.

При БДС, разработени на национално ниво, се запазва нивото на продажби от предходната година.

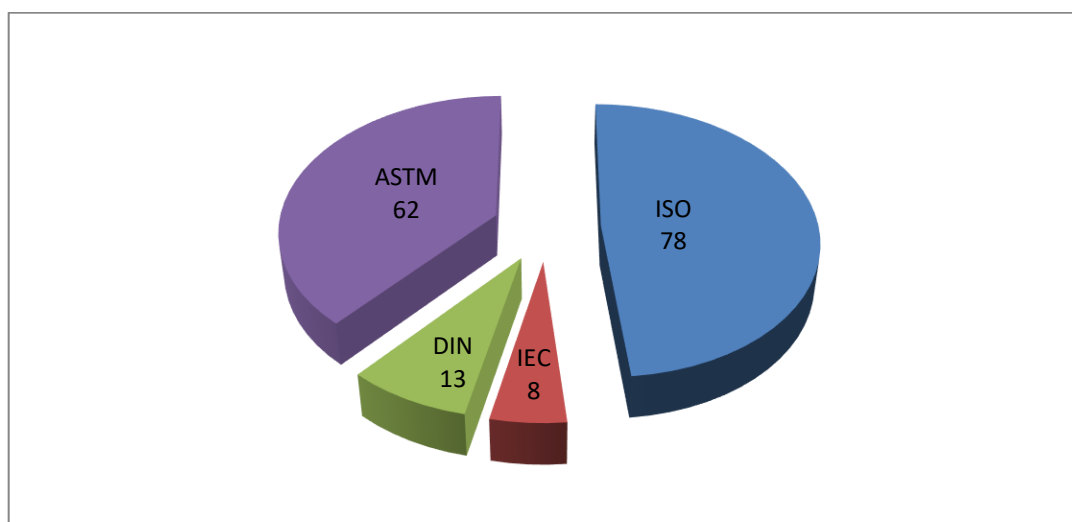
През 2020 г. най-търсени са колекциите от стандарти „ISO/IEC 27000 - Системи за управление на сигурността на информацията” и „ISO 31000 Управление на риска – основни стандарти”, както и новата колекция „Управление на човешките ресурси – указания, планиране, измерване на резултатност и качество при наемане на персонал”. Закупени са общо 51 колекции.

На графиката по-долу са илюстрирани продажбите на български стандарти:

Продадени български стандарти през 2020 г. по видове



Продадени международни и чуждестранни стандарти през 2020 г.



През 2020 г. са продадени 161 международни и чуждестранни стандарти, което е спад с 22,6 % спрямо предходната година. Ръст има само при продажбите на стандарти на ASTM и DIN.

В следващата таблица са показани най-продаваните (топ 10) български стандарти през 2020 г.

№	Стандарт	Заглавие	Бр. продажби
1	БДС ISO 45001:2018	Системи за управление на здравето и безопасността при работа. Изисквания с указания за прилагане	74
2	БДС EN ISO/IEC 27001:2017	Информационни технологии. Методи за сигурност. Системи за управление на сигурността на информацията. Изисквания (ISO/IEC 27001:2013, включително Cor. 1:2014 и Cor. 2:2015)	38
3	БДС EN ISO 19011:2018	Указания за извършване на одит на системи за управление (ISO 19011:2018)	35
4	БДС EN ISO 22000:2018	Системи за управление на безопасността на хранителни продукти. Изисквания към всяка организация в хранителната верига (ISO 22000:2018)	34
5	БДС EN ISO 9001:2015 БДС EN ISO 50001:2018	Системи за управление на качеството. Изисквания (ISO 9001:2015) Системи за управление на енергията. Изисквания с указания за прилагане (ISO 50001:2018)	32
6	СД CEN/TS 54-14:2019	Пожароизвестителни системи. Част 14: Указания за планиране, проектиране, инсталиране, въвеждане в експлоатация, използване и поддържане	28
7	БДС ISO/IEC 20000-1:2018	Информационни технологии. Управление на услуги. Част 1: Изисквания относно системата за управление на услуги (ISO/IEC 20000-1:2018)	25
8	БДС EN ISO 22716:2008	Козметични продукти. Добра производствена практика (GMP). Указания относно Добрата производствена практика (ISO 22716:2007, коригирана версия от 2008-05-15)	18
9	БДС EN ISO 14001:2015 БДС EN ISO 6892-1:2020 БДС ISO 31000:2018	Системи за управление по отношение на околната среда. Изисквания с указания за прилагане (ISO 14001:2015) Метални материали. Изпитване на опън. Част 1: Метод за изпитване при стайна температура (ISO 6892-1:2019) Управление на риска. Указания	17
10	БДС EN 10025-2:2019 БДС EN ISO 15607:2019	Горещовалцувани продукти от конструкционни стомани. Част 2: Технически условия на доставка за нелегирани конструкционни стомани Спецификация и квалификация на заваръчни процедури за метални материали. Общи правила (ISO 15607:2019)	15

Най-много продажби през 2020 г. са реализирани в следните области на стандартизация:

- селскостопански и хранителни продукти,
- управление на качеството и оценяване на съответствието,
- опазване на околната среда,

- бетон и разтвори,
- черна металургия.

Значително нараства делът на онлайн продажбите на стандарти и вече 74,8 % от общия брой поръчки се извършва онлайн, като все повече клиенти предпочитат да теглят стандартите онлайн (над 80 % от закупените стандарти) вместо да ги получават на диск или хартия. Този ръст е особено осезаем през 2020 г.

През 2020 г. продължи да се прилага програмата за лоялни клиенти, като се наблюдава повишен интерес от страна на участващите в нея клиенти в сравнение с предходните години. Бонуси бяха предложени на клиенти и членове на БИС, които имат реализиран най-голям оборот от покупката на стандарти за последните три години - 12 редовни клиенти и 10 организации - членове на БИС. От програмата се възползваха 6 клиенти и 2 организации - членове на БИС. Предлаганите бонуси включваха бесплатно ползване на услуги за абонамент за актуалност на стандарти, онлайн четене на стандарти, получаване бесплатно на Официален бюлетин, получаване редовно на информация за предстоящи гласувания за проекти на стандарти в избран от клиента ТК (за нечленове), публикуване на материали в електронно издание на БИС.

Дейности на БИС, свързани с членството на България в Европейския съюз

Като член на Европейския съюз (ЕС) България спазва своя ангажимент при изпълнение на Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета за обмен на информация, както и задълженията, произтичащи от Споразумението за премахване на техническите пречки в търговията към Световната търговска организация (WTO/TBT).

През 2020 г. е нотифициран 1 проект на стандарт, разработван на национално ниво от БИС/ТК 81 *Пластмаси*.

Ежемесечно в Официалния бюлетин и на интернет страницата на БИС се оповестява информация относно нотификации на проекти на национални стандарти, получени от други национални органи за стандартизация - членове на CEN/CENELEC, както и членове на Световната търговска организация.

В Центъра за управление на европейските организации за стандартизация CEN и CENELEC (ССМС) чрез националния информационен център са нотифицирани 1704 броя национални стандарти, въвеждащи европейски стандарти, от които 1215 на CEN и 489 на CENELEC.

Същевременно БИС редовно изпраща информация относно заглавията на български език на европейски стандарти на етап проект и ратифициран документ и на хармонизирани стандарти за цитиране в Официалния вестник на ЕС. Осигурява се и информация относно нотификации на проекти на национални стандарти по процедура Vilamoura в CENELEC, изпратени от националните комитети.

Своевременно са уведомявани органите на държавната администрация, съобразно областта на компетентност, за постъпили проекти на европейски стандарти на етап обществено допитване.

ФИНАНСИРАНЕ

През изминалата година една от основните цели беше запазване на финансовата стабилност чрез балансирана и адекватна политика по отношение на приходите и разходите за дейността.

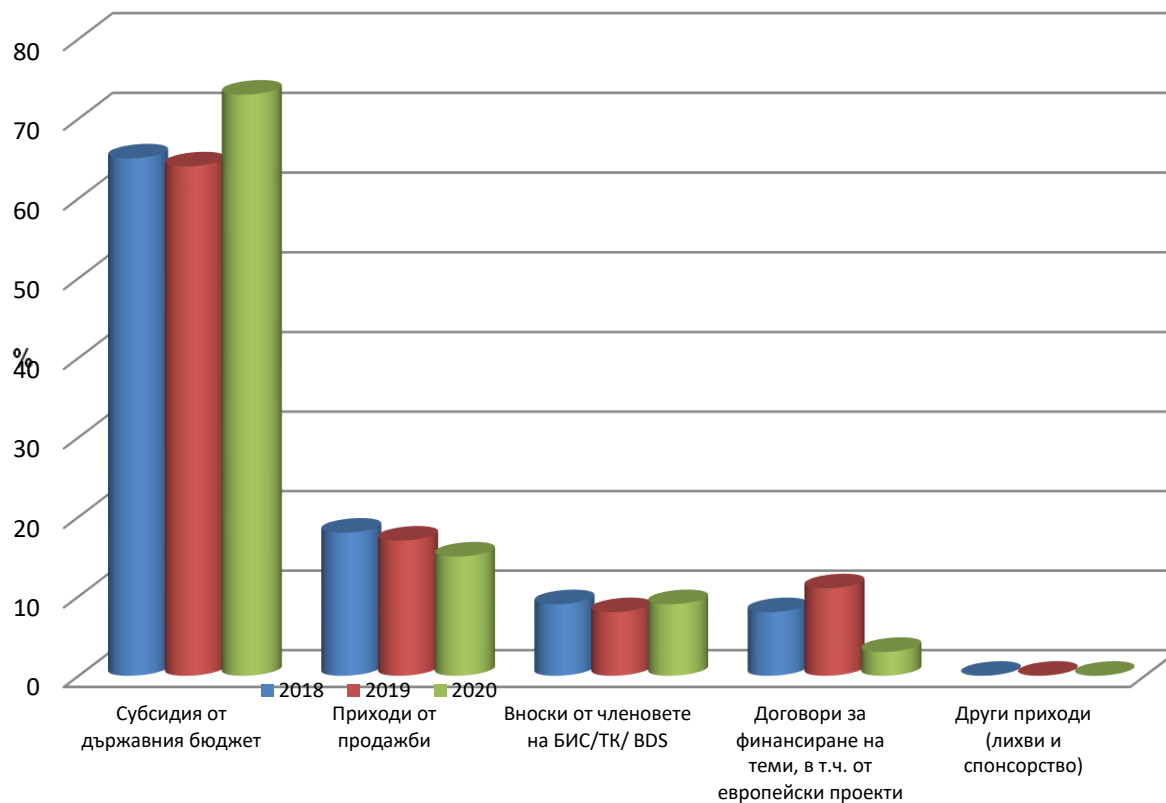
Приходите за 2020 г. заедно с източниците за тях са дадени в таблицата по-долу:

Източник на финансиране	лв.	%
Субсидия от държавния бюджет	1 730 000	73
Приходи от продажби	367 518	15
Членски внос	207 197	9
Договори, вкл. по европейски проекти	64 057	3
Други приходи – продажба на ДМА, лихви и спонсорство	3 177	0
Всичко приходи	2 371 949	
Наличност от предходни години към 01.01.2020 г	464 497	

Сравнение на финансирането за трите последни години е представено в таблицата и графиката към нея:

	2018		2019		2020	
	лева	%	лева	%	лева	%
Субсидия от държавния бюджет	1 530 000	65	1 640 000	64	1 730 000	73
Приходи от продажби	423 627	18	431 678	17	367 518	15
Вноски от членовете на БИС/ТК/ BDS	205 650	9	201 489	8	207 197	9
Договори за финансиране на теми, в т.ч. от европейски проекти	202 855	8	282 041	11	64 057	3
Други приходи (лихви и спонсорство)	1 215	0	8 972	0	3 177	0
Общо приходи	2 178 704		2 564 180		2 371 949	
Наличности на 01.01 за съответната година	255 502		290 159		464 497	

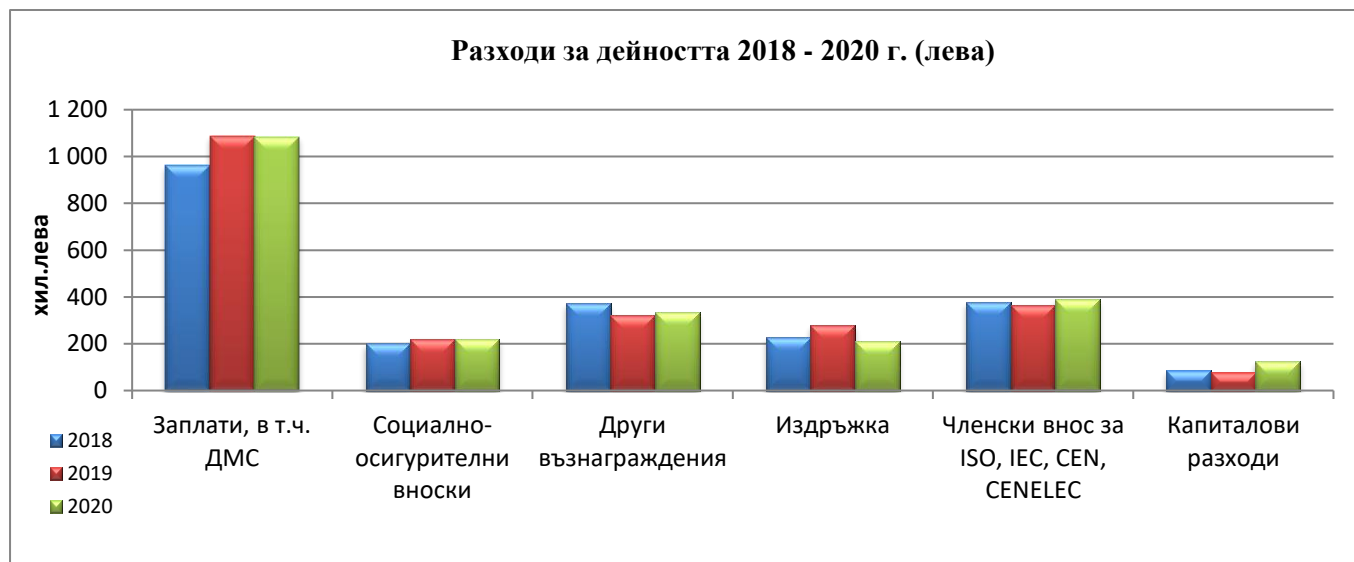
Финансиране на дейността по стандартизация 2018 - 2020 г.
(% спрямо общите приходи за годините)



Разходите през 2020 г.

Разходите през 2020, както и тяхното сравнение за последните три години, е представено в таблицата по-долу и графиката към нея:

	2018		2019		2020	
	лева	%	лева	%	лева	%
Заплати, в т.ч. ДМС	962 052	43	1 088 454	46	1 084 253	46
Социално-осигурителни вноски	201 683	9	220 808	9	220 392	9
Други възнаграждения	372 471	17	321 832	14	333 904	14
Издръжка	227 937	10	279 991	12	208 255	9
Членски внос за ISO, IEC, CEN, CENELEC	376 654	17	364 705	16	388 375	17
Капиталови разходи	86 702	4	78 355	3	123 611	5
Общо разходи	2 227 499		2 354 145		2 358 790	
Наличности в края на годината	416 768		626 803		639 962	



Въпреки трудностите от обективните обстоятелства на изминалата година БИС успя да гарантира финансова стабилност чрез разумни и законосъобразни действия, което съдейства за постигане на непрекъснатост на дейността по стандартизация.

Устойчивост на човешките ресурси

Изминалата 2020 г. доказа, че човешките ресурси са в основата на стабилността на всяка икономика. Поставен пред сериозни изпитания, екипът на БИС прояви гъвкавост и адаптивност към новата реалност. Пандемията от COVID-19 донесе нови предизвикателства и отреди важна роля на дистанционната работа от вкъщи. Трудовите задължения в БИС се изпълняваха в условията на работа на график, редувайки присъствени дни с дистанционна работа, като целта беше да се ограничат контактите между служителите и съответно рискът от заразяване. Допълнително предизвикателство пред служителите беше въвеждането на нов софтуер за управление на цялостната дейност на института – както стандартизационната дейност, така и издаване, продажби, предлагане на услуги. Преходът към нов софтуер никога не е гладък и безпроблемен и изисква допълнителни усилия от всички.

В края на 2020 г. БИС наброява 67 души, над 90 % от служителите на БИС са с висше образование (бакалаври или магистри), като преобладаващи са жените. Тази тенденция се запазва трайно през последните години. Слабото текучество на напуснали и новоназначени експерти е другата тенденция, която БИС запазва и през 2020 г. През изминалата година новопостъпилите служители са четирима: трима експерти секретари на ключови технически комитети в БИС и един експерт по маркетинг.

С цел повишаване компетентността и информираността на служителите през 2020 г. се проведеха поддържащи обучения за секретарите на БИС/ТК модул III от Плана за действие на БИС, който включва обучение по стандартизационната дейност, а също бяха проведени няколко вътрешни обучения, свързани с новата система за управление на стандартизационната дейност, с която работят всички.

И през изминалата нелека година БИС положи усилия да създаде предпоставки и условия за устойчивост на човешките ресурси и да задържи нивото на висококвалифициран и удовлетворен персонал, с което да бъде в полза на бизнеса, своите партньори, членове и клиенти.